Poslední král Bosenský.

Historický romantický obraz od F. Čechoslava.

KAPITOLA IV.

Hlas jeho prochvíval duši její, vždyť v hádrách jejích spočívala pusá mozi, co slovům jeho ohlasem odpovídalo, a oko jeho, tak bolně a s takovou touhou na ni spočívající, se dvojí v srdce její, budilo tam žárovnou moci všechny vzpomínky na léta minulá, že se touhou rozechvělo srdce její a hádra se jí dmula, co dvě vlny na hladině jezerní.

"Nechtěla jsem tě uvaziti, vojvodo!" pravila polohlasně s uzardělím, "a to jsem se lekla, není div při tak nenadálém se objevení tvém!"

"Můj Bože!" zvolal vojvoda v zápalu, vrhnuv se k nohoum jejím, "tedy nejsem zcela zamítnut s milostí tvé, a srdce tvé pusud chová památku na dny minulé, dny to nadějí blažených! Jak šťastný jsem, šťastnější než jsem se domníval! Aj v tu chvíli jest mi, jakoby ta léta odloučenosti mé od tebe trapným snem jen byla, jakoby se pusud ničeho nebylo změnilo, a—ach, Kateřino! pamatuješ-li pak na den onen, bylo to v dobu jarní, jako nyní, slunce se klonilo k západu a červánky jeho líbaly tvář tvou, větřík šumě stromovím s stříbsí květ i roznášel jej po zahradě otce tvého, my stáli pod ořechem pospolu. "Než ovoce stromů těchto dozraje," pravil jsem, "uvedu tě otci tvému na hrad svůj. A ty, Kateřino!" chopil se ruky její a nepouštěl ji více, "ty's sklonila hlavu na prsa má, a větším růměncem se rdíc, nežli červánky večerní, šeptala: "Já půjdu s tebou, vždyť tě miluji!" Ale ovoce dozrálo, dozrálo několikrát od doby oné, tys ovšem opustila hrad otcovský, ale co králová, a já zůstal samoten s upomínkami svými, s bolem svým, ačkoliv jsem nikdy nezapomněl na slova tvoje: já tě miluji!"

Slze kanuly tiše po tváři vdovy královské; vyvinuvši ruku svou z rukou vojvodových, pravila k zmužilosti se namáhajíc: "Ne tak, Radiči! Nemluv takto se mnou, ještě hoří světlo pohřební za muže mého, a modlitba mnichů za duši jeho se obráží o klenbu chrámovou, a ty již mluvíš o lásce ke mně, ku vdově krále svého? Nadála jsem se, že větší šetrnost chováš ke mně, větší úctu k sobě samému; buď s Bohem, vojvodo, já nesmím poslouchat slova tvá, nesmím díti o samotě s tebou. Tys muž, v činech najdeš zapomenutí, tvůj osud jest šťastnější než osud můj; zapomeň, Radiči! co bylo, nikdy se nenavrátí!"

Hlas její z počátku přísný, nabýval každým slovem větší jemnosti, a ku konci byl byl tak jemný jako bývá v šeptu milostném. Rychle se odvrátila od něho, kvapným krokem nazpět pospíchajíc k budovám klášterním.

"Kateřino!" volal za ní vojvoda, ruce prosebně po ní vztahuje, "což ni jeden paprsek naděje nezašleš v noc srdce mého? mám v soufání zahynouti?"

Zastavila se Kosarevna, a obrátivši se k němu, kynula mu rukou na rozloučenou, a on viděl, kterak slzy po tváři jí kanou.

"Ona mě miluje!" jásal vojvoda, když byla králová zrakům jeho zmizela, "a ještě se pokochám v blahu pozemském, vždyť mě miluje!"—

Již se skončil kvas pohřební. Po velkém večeřadle klášterním procházejí se bohatýři, po stranách stojí panny i paní, s nimiž bohatýři promlouvají tiše, vážně, jak se sluší na nynější okamžení, žádný žert nevyluzuje úsměchy na tváře milostné, bylot by to nehodné, nevážné u přítomnosti krále syna, králové vdovy.

Tam dlejí ve výklenku okna Tomašević, králova vdova i Vojakcie; něco opodál stojí vojvoda Radič, bedlivě poslouchaje rozmluvu královských osob. Jeť zajisté řeč o něm, neb často naň ukazují, a vojvoda radostí jenjen plane ve tváři, i králova vdova se časem uzardívá, když s ní Vojakcie horlivě rozmlouvá.

Jaká to změna se stala s matkou královou od rána! Všichni to pozorují, i kroutí nad tím v udivení hlavami; rána ty srdcky jistivé, plné nenávisti, jimiž Vojakcie potížila na králova vdovu, která ji byla vypudila z dvora mého svého; a nyní ten vděkuplný šemích, ta šeta, s jakovou rozmlouvala s královou, s dámou sokyní svou. A této, která se byla ráno pod kalitým pohledem Vojakcie chvěla, jako ptáče před pohledem hada chřestýše, ona nyní důvěrně k Vojakcii se kloní, a rukou svou v ruce její přátelsky klade.

"Král Štěpán je mrtev," mluvili, kteří se moudřejšími ostatních býti domnívali, "nemají tedy příčiny, proč by se dále spolu svářily."

Ta kynul Tomašević vojvodovi, aby blíže přistoupil.

"Nuže, strýče!" tázal se ho, "kdy hodíš vyjíti?"

"Ještě v tu hodinu byl bych na cestě," odpověděl tento, "kdyby—"

"Netomiovil, jen zrak jeho na krásné Kosarevně prosebně utkvěl; i polila se tvář královy vdovy mocným rumencem.

Vojakcie se usmála, řkouc: "Z hrubé látky jste vy, mužové, setkání, tajemství srdce se jen leskem oka prozrazuje, a vy chcete, aby hrubým slovem se poskvrnil souzvuk duší spřízněných, dřív nechápete, nevěřte."

Králova vdova ji zakryla rukou ústa.

"Ah! to tedy takové!" kývali dvořané hlavami, divíce se tomu, že jim tak najednou spadlo bělmo s očí. "Vida! jak hrzo našla náhradu, a svíce pohřební za prvního muže ještě nedohořely; kdož by si to byl pomyslil!"

Někteří pokrčili jen rameny, jakoby říci chtěli: "My to dávno tušili!"

"Slyšel's, strýče?" ptal se s úsměchem vojvody Tomašević.

"Ještě v tu hodinu jsem na cestě, králi můj," dí tento radostně; "hvězda blahé naděje mi bude průvodkyní, a než se vrátím, dohoří již světlo potřebné, potom—"

Kosarevna mu nedala domluvit, obrátíc se k Vojakcii pravila kvapně: "Čas již, abych se odstranila, o samotě ještě musím se pomodlit za duši muže svého!"

"Světlo, pro královou vdovu, světlo!" volal Tomašević sám pln ochoty na panoše, u dveří na rozkazy panstva čekající.

"Tak šťastná jsem byla po tuto dobu ve společnosti tvé, paní jasná!" pravila Vojakcie s hlubokou pokorou, "i doufám, že častěji se podobné doby vrátí, a ty nezamítneš mne, paní královská;" sklonila se, chtíc ruku Kosarevny přitisknouti ke rtům svým, tato však se nachýlila k někdejší sokyni, a ovinouc rámě své okolo šíje její, líbala ji, polohlasně k ní promlouvajíc:

"Budiž přítelkyní mou, tys moudřejší než já, bez tebe bych snad nenašla vždycky pravé cesty v životě svém."

Obrátila se k odchodu; vojvoda Radič klečel před ní.

"S Bohem, královská paní má!" pravil hlasem pohnutým, "s Bohem, k radostnějšímu se shledání!"

Zastavila se na okamžik králová, oko její přeletělo společnost dvořanů na ni zevlujících, hněvem i studem se zarděla tvář její.

"Bůh budiž s tebou, vojvodo!" oslovila tohoto, hlavou hrdě pohodivši, "a buď jist, že šťastné služby tvé králi a vlasti prokázané bez odměny nezůstanou."

Podala mu ruku, horoucně ji přitiskl tento ke rtům svým, tím horoucněji, an lehké sě jen mžikem pomíjející stisknutí ruky její pocítil.

S hlavou hrdě povznešenou ubírala se králova vdova davem dvořanů z večeřadla.

Ač hodina uplynula již, co se králova vdova o samotě v jizbě své nacházela. Jak byla z večeřadla přišla, tak potud seděla u stolu, s něhož svíce voková, po celou hodinu neošetřená, nejistě, červenavé světlo po jizbě lila. V ruce drží ovšem růženec, a prsty její se probírají v perlách jeho, ale patrno, že nikoliv modlitba, ani památka na muže jejího, nýbrž že zcela jiné předměty celou duši, každou myšlénku její uchvacují. Tvář i čelo její zastiňuje se tu mrakem, tu zas se vyjasňuje, a hádra její se brzy dmou co rozbouřené vlny jezerní, horký dech jí vane z úst, brzy zas se klejí, že dechu jí ubývá, a v blanitém stěnání šlevy stiesněným pesoum bledá, a opět na chvíli pokojná, tiše se dmou, tak jak myšlének proud duši její prochvívá.

Tu zasnětí dosti konečný z nádvoří; hradby se napolo vzhopila, a šaty napolo otevřenými, okem k oknu upřeným, jakoby proniknouti chtěla tu tmu tam venku, strk před sebe, bedlivě naslouchá; již dosti kopyta koňů před branou klášterní, vždy dále zní dusot, až docela zaniknul.

Kateřina sklesla na stolci zpět.

"To byl on!" šeptala, pravici, kolem níž růženec měla ovinutý, k srdci přitisknouc. Zelenkla se slza na bledých jejích, bolný úsměch si pohrával šaty jejími. "Já blázkvá!" šeptala, "kam mě to hříšná touha nežene!—Hříšná!" opakovala, hlavou vrtíc. "Ach! vždyť za to já nemohu, že opět oživuje láska v srdci mém, jáť již srdci mého srdce své za oltář vyhořelou, za hrob všech tužeb a nadějí mladosti své, a tu najednou bez mé vůle znova se vzňal oheň let mladistvých v srdci mém, a tužby mé i naděje se z hrobu křísejí—ach vždyť byl první láskou mou!"

Zamítla se na chvíli, blahé upomínky asi jí kouzlily tou úsměch na tvář, tu zář radosti v oko, pokryty čelo její leskem blaženosti. Najednou se však zachmutil obličej její.

"Po všem veta!" zabědovala, "poslušna otce svého, stala jsem se královou, žena muže nemilovaného, ale šlechetného, jehož památka ve vřelé úctě mé neshyne. A tentýž muž sotva dožil, a v mém srdci již se ozývají myšlénky hříšné—ano hříšné," opakovala důrazně, "a v paměti mé již není místečka pro památku jeho. Maria Panno!" zvolala hlasitě, "střežiž mě, ať neposkvrním památku jeho, nepotupím jmeno otců svých!"

A jakoby uniknout chtěla myšlénkám svým, začala kvapně a hlasitě odříkávati modlitby růžencové.

Lehynký šramot v komnatě od postranní stěny pocházející ji vyděsil z horlivého modlení; i viděla k nemalému úžasu svému, kterak stěna ta se pohybuje, brzo učiněn otvor, jímž dlouhou, úzkou chodbu pochodní jasně ozářenou viděti bylo, a muž bojovník vkročil otvorem tím do komnaty.

"Ilio!" zvolala králová v udivení, strachem se chvějíc.

"Pro Bůh! nemluv tak hlasitě, paní jasná!" pravil tento s místa se nehýbaje.

"Jakou cestou to ke mně přicházíš, a v kterou hodinu?" tázala se králová s chvějícím se hlasem, nemohouc posud přemoci bázeň svou.

"Krom opata kláštera toho neznal nikdo chodbu tuto, než král Štěpán a já!" odpověděl Ilia, "a poněkud mým přičiněním se stalo, že tobě, paní jasná, vykázána za byt jizba tato, kterou i král Štěpán obýval za pobytu svého v Sutisce!"

Zachvěla se při těchto slovech králová, a děsně se porozhlédla kolem po komnatě, v jejíž odlehlejších koutech světlo nejisté, červenavé stíny fantastické kouzlilo.

"Zde, zde že bydlíval muž můj?" ptala se poděšena. "Jeho duch mě tedy ochvívá a já—" Umlkla, sněhem se pokryly bez toho již zbledlé tváře její.

"Tak jest!" pokynul Ilia hlavou, nevšímaje si neobyčejného leknutí královina, "a že v tak pozdní hodinu k tobě vstupuji, paní má, děje se proto, že to, co ti sděliti mám, nesnese světla božího, ani svědků jiných mimo ženu ubohého krále mého!"

"Můj Bože! co zas uslyším!?" žasla králová.

"Paní má," přistoupil Ilia o krok blíže, "známť já minulost tvou, vím, že láska ku králi Štěpánu nevstupovala s tebou na trůn Bosny; ale viděl jsem také, že vzdor tomu plnil povinnosti své ku králi, jakoby z tisíců jedna nečinila—"

"Král Štěpán byl muž šlechetný," odpověděla králová, "a v tom jsem nalezala náhradu za lásku.

Ilia se sklonil na kolena před ní, a líbaje obrubu roucha jejího, svolal: "Proto tě ctím, co světici Vlasť, paní královská, proto přicházím k tobě s posledním odkazem krále svého."

"Ty mluvíš tak tajemně," dí králová, nemohouc se ubrániti strašlivému jaké-nesi poctu, "jakoby hrozná jakási zpráva s úrob tvých se dala."

"Uhodla's, paní jasná!" odvrce Ilia vážně, opět povstana.

"Pověz tedy, co víš," dotrala králová, "ty's byl první ze služebníků královských, tvoje řeč, tvojí věrnost získaly ti právem všechnu důvěru jeho; víš, musíš tedy vědět více, než kdo jiný. Mluv jen, jaký to odkaz může mého mi sdělíti máš! — A Bohu se dokládám, že splním věrně, co mi svěřuješ, nechť to cokoliv!"

"Bůh slyšel přísahu tvou, paní jasná!" dí Ilia slavným hlasem; "nuže tedy, následuj mne!"

"Jak!" pozastavila se králová, "já mám jíti s tebou! Nyní, a touto chodbou! Kam mě to chceš vésti!"

"Snad se bojíš srdcy, srdcy odemne!" ptal se Ilia s trpkým úsměchem. "Já jsem Ilia, který si myšlénkou neporušil věrnost svou k pánu svému," povznesl hrdě hlavu; "tentýž Ilia, který nejednou pro krále svého krvácel, a který vždy bohov byl, položil ledou hlavu svou za něho i—za tebe, věrnou ženu jeho, paní má! A ty mi nevěříš!" ptal se s bolestnou výčitkou.

"Já ti věřím," pravila králová po krátkém zamlčení odhodlaně; "veď mne, já následuji!"

"Díky, paní královská!" zaplesal skoro hlasitě Ilia, a již k odchodu se obrátiv, najednou se zastavil. "Ale," pravil temně, "opásej hádra svá vší mužností, jížto srdce ženské schopno jest, aby se nerozskočil mozek, nepuklo srdce při tom, co uvidíš a uslyšíš; avšak netřeba toho napomenutí, vždyť jsi dcera Štěpána Kosariče, rekovného pána Herceginy, jsi žena po králi Štěpánu, který chrabrostí vlastní oslavil jmeno své i jmeno Bosny!"

Zimniční mrazení projelo údy králové při těchto slovech Iliových; nic však méně kynula mu odhodlaně rukou, aby šel, kam jíti zamýšlí, a zahaliví se v závoj svůj, vykročila pevným krokem na chodbu úzkou otvorem ve stěně.

Ilia zastaviv se zde na chvíli, připravil opět stěnu, ve veřejích jako nějaké dvéře uměle zavěšenou, na předešlé místo, tak že ničeho pozorovati nebylo, vyzdvihnul pak pochodeň v kout zatím postavenou, a přecházel mlčky královou, po stupních dolu, a zas prosto točitou chodbou.

Již byli tak po hodnou chvíli kráčeli, tu jim vanulo vlhké, sychravé povětří, jak to v podzemních sklepeních bývá, vstříc, a hlahol mnichů modlitby odříkávajících bylo slyšet, ale jako jim nad hlavami. Tu se dělila chodba dvojím směrem, v levo vedly kamenné, křivolaké stupně vzhůru, v pravo pak se končila chodba u nevelkých železných dveří.

"Zde jsme u cíle!" pravil Ilia, u dveří těch státi zůstanu, "tam po těch stupních možno tomu, kdo zná tajemství kláštera toho, vyjíti na světlo boží, těmito dveřmi—"

"Těmito dveřmi?" opakovala králová, když se byl Ilia odmlčel.

"Vstupuje se v obydlí mrtvých, v hrobku klášterní," odpověděl Ilia volně. "Ty jsi se otřásla paní má? Nesneseš snad krátkého pobytu s na věky zesnulými? Jen jeden teprv zde odpočívá, tvůj muž!—on jest první a snad i poslední," doložil pro sebe.

"Já jsem Kateřina Kosarevna, králová Bosny," vece králová hrdě, k nadpřirozené síle se zmuživši, "nelekám se obydlí mrtvých! Veď mě, já jdu za tebou!"

Ilia odstrčil pracně železné, rezem pokryté závory, dvéře se otevřely, a on, pochodeň vzhůru drže, vstoupil do hrobky. Králová, když ji byl vzduch z hrobky táhnoucí ovanul, se otřásla, bezděky se zastavila v pokročení, pak ale, žehnajíc se křížem svatým, vstoupila rychle, děsně vůkol po hrobce se ohlížejíc.

Byla to klenba vysoká, prostranná, v průčelí se nacházel malý oltář, před nímž rakev krále Štěpána stála, po pravé straně oltářku vyzdívaly se teprv výklenek, v němž mrtvola královská k věčnému odpočinku uložena býti měla. Hadě světlo pochodně obráceto se o vlhké stěny, a dým v kotoučích po hrobce se vinouc odrážel se tlumně při světle červeném ode zdi. Ze se zdálo, jakoby to stínové duchů po těch zdích poletovali.

Ilia pro závoj vidět nemohl hledou, vyděšenou tvář královu, která návalem výjevu neobyčejného, veltíní hrůzou skoro přikonána, o stěnu se podepříti musela, by k zemi nekleslá; sotva však se dotknula studené, vlhké zdi, uskočila, bylot jí, jakoby chladná smrti se dotkla. Možná, že by vztor ubezpečování svému místo toto byla opustila, ale hlasy mnichů v kostele se modlících, jimž nyní každé slovo jasně rozuměti bylo, dodávaly jí smělosti, stíly hrdost její. Přistoupila blíže k Iliovi, neb se jí zdálo volněji na blízku něho, než aby o vlhkou, chladnou zeď se opřela.

Ilia zastrčiv pochodeň ve skobu ve zdi zadělanou, tak že celá zář pochodně na rakev královu padala, obrátil se ku králové řka: "Pravno ti bylo, paní jasná, že muž tvůj, král Štěpán, náhlou smrtí zemřel!"

"Pravda!" zašeptala králová, žádaně na Ilia pohlednouc.

Ilia shodiv víko rakve, ukázal na mrtvolu královu zářící pochodně jasně osvětlenou; i zhrozila se králová, ne snad pohledu na mrtvé tělo muže svého, ale pohledu na tu modrou, na skoro přiřenalou tvář jeho; i podepřela se pravicí o rámě Iliovo, který byl dlouhý rubáš z žgného aksamitu s krku mrtvoly odhrnul, a na prub krví zalitý kolem krku se vinoucí okázav, pravil: "Zde patř, zdali to smrt přirozená!"

Křečovitě stiskla králová rameno sluhy věrného, hlasitý výkřik se jí vyrval z prsou, i musel ji Ilia zachytit, aby k zemi nekleslá. "Zavražděn!" šeptala, očí svých od mrtvoly ani odvratiti nemohouc. "A kdo by byl ten, jenž se nelekal sáhnouti na život královský?" tázala se po chvíli králová pevným hlasem; pustila rámě Iliovo, nebylo jí třeba podpory více, závoj odhrnuvši, stála tu s jiskřícím se okem, s tváří planoucí, co bohyně pomsty; krále zemřelého se bezděky lekala, krále však zavražděného—? Tu jeden jediný cit ovládnul duši její — pomstěna budiž smrt jeho na rouhači důstojnosti královské!

Ilia sáhl mlčky za hadra, a vyňav hedvábnou, zlatem protkanou šňůru, na jakových vojvodové i župani kynžaly své nosívali, položil ji na hrdlo královo, a sáhnuv po druhé za hadra, vyňal šat hedvábný, a rozvinuv jej, ukázal králové kadeř šedou; i položil ji pak ku pravé skráni hlavy královské. Nyní teprv pozorovala králová, že pravá kadeř hlavě muže jejího schází.

"Znáš šňůru tu?" ptal se Ilia, na osudnou šňůru ukazuje.

"Jedna druhé jest podobna," odpověděla králová, vyhýbalať se schválně hrozné domněnce v ní vznikající, planoucí tvář její pokryla se znovu květem lilií; "avšak"—rozpomínala se, najednou umlkla, bálať se vysloviti domněku svou.

"Avšak?" opakoval Ilia, "jen se pamatuj. Hle! tuto sponu rubínovou, jen jeden při celém dvoře připínal kynžal svůj sponou z rubínů."

"Jesu Kriste, Tomašević!" zkřikla králová, hrůzou se chvějíc po všech údech, i bylo odhalení tajemství toho pro ni tak strašlivé, že pod ní nohy klesaly a ona podepříti se musela o zeď, jejížto vlhkost i studenost ji více nelekaly.

"Tomašević," opakoval Ilia hlasem nenávistí skoro chraplavým, "a král mu tak důvěřoval, on jej tolik miloval! Ha, mne ale neošálil ten otcebijce! nocí podporován jsem se vzdálil od soudruhů svých, aniž byli tito toho nejmenšího zpozorovali; což mi bylo po nich, dražší mi byl život králův, než bratří bojovníci, než vítězství a sláva marná; vždyť jsem také odolati nemohl vnitřnímu hlasu svému, který mě nazpět volal ku králi, jejž duše má v nebezpečí života viděla. Připloužil jsem se nocí temnou až ku stanu královskému, avšak již pozdě bylo; vojvoda Radič stál u vchodu stanu na stráži, se zatím Tomašević u vnitř stanu vlastního otce svého vraždil."

Při těchto slovech sáhla králová k srdci svému, i sklesla na stupeň oltáři s blanitým zoufalým výkřikem, že div bylo, že se jí prsa nerozskočila; byl to výkřik krále, jenž střeniny města svého nenadále zvítí, výkřik bojovníka na trupech bratří polehlých stojícího s přeraženým mečem, se slomeným kopím, že se bránit nemůže více nepřítel ve vnitru jej jímajícímu, a jenž proto jediným výkřikem strašnou zlobu opláká v všem nadějím svým na vždy vyhost dává. Rozléhl se výkřik králové po hrobce i po chrámu, že mnichy polekání najednou stichli; když ale po delší chvíli ticho se nezvalilo, domnívali se, že to ozvěna blanitější odrazila horlivější výkřik v modlitbě některého z nich, i počali svým jednosvučným hlasem modlitby předepsané dále odříkávati.

Ve hrobce posud panovalo ticho, králová po zoufalivém výkřiku svém zastřela si oběma rukama tvář po chvíli se vyronily slzy z očí jejích, a s nimi utěkala ona náramná bolest z prsou jejích, která hrozila srdce jí rozpolitti a mozek k šílenosti rozehřátu.

Se založenýma rukama hleděl Ilia outrpně na ni, čekaje až se stiší poněkud bolest její, jejížto původ mu dobře znám byl.

"Já nemohl jinak," šeptal pro sebe, "Bůh ví, že bych raději sám dvojnásobně bolest tvou nesl, ale já tě nemohl ušetřiti."

Již se zponenáhla tišila králová, slze její vysychaly, a ona pomalu se vzchopivši pokročila k Iliovi, dmula se hadra její vnitřním pobouřením, tváře jí hořely jako v zápalu zimničném, a ruku hrozivě proti němu vztáhnouc, pravila prudce:

"Ty's pravil, že i vojvoda Radič, to's lhal v šedou bradu svou, starče!"

"Kdož může říci, že vyšlo kdy slovo nepravdivé z úst mých," povztýčil se hrdě Ilia, "a nyní bych lhal před tváří krále svého, před tváří boží?" vztáhnul ruku k oltáři. "Lží bych nyní hanobil šedou hlavu svou? Aj, paní jasná; vímť, že sama tomu nevěříš, a jen bolest nad stroskotanou nadějí ti vložila slova ona na jazyk. Známť celou hloubi bolu tvého," pokračoval outrpně, "avšak co na plat, já jinak nemohu—"

"Ale proč, proč by Radič součastným se stal vraždy na strýci a králi svém?" ptala se králová polohlasitě, již napřed odpovědi se lekajíc.

"Tomašević se domohl krále vraždou trůnu a koruny," odpověděl Ilia, "Radič chtěl odstraněním muže tvého dosíci lásky tvé."

"Lásky mé," opakovala králová hlasem mroucím, sáhla si na čelo a tiskla dlaň k němu, sáhla si k srdci, v němž palčivá bolest jí vířila; "vraždou chtěl dosíci lásky mé," šeptala pro sebe, "totě hrozné! a já—již skoro lnula k vražedníku muže svého, totě neslýchané! Ha, co mlčíš, Ilio? proč nevypravuješ dále?" zvolala vášnivě.

"Pozdě jsem přišel k ochraně krále svého," jal se Ilia vážným hlasem pomalu vypravovati dále; "ale nikoliv pozdě, aby pomstil smrt jeho. K zemi se vrhnuv proklouznul jsem pod oponami stanu, od Radiče nepozorován do vnitř, slyšel jsem ještě poslední slova krále svého; jmeno mé volal v posledním okamžení, a "Pomsti!" bylo poslední slovo jeho, poslední odkaz věrnosti mé; více nepromluvil, zaručuje touto šňůrou," pozdvihl šňůru tu na světlo, "od vlastního syna svého. Tu já ze země se vzchopil nenadále, položil pravici svou na rámě otcebijce na znamení, že propadl pomstě spravedlivé, a on nemysle jinak, než že duch pomsty ze země vstává, svědomím šlehán, utíkal ze stanu a v pomatenosti své nechal tohoto svědka zločinu spáchaného," potřásl šňůrou, že se rubíny na sponce zaleskly, co krůpěje krve k zemi padající, "na hrdle králově. I sňav nehodný nástroj tento smrti bohatýrského krále s hrdla jeho, schoval jsem jej pro sebe, bych stále pamětliv byl posledního odkazu krále svého. Avšak zpomenul jsem i na tebe, paní jasná, a na osidla, jež ti klásti budou, aby si potupila jmeno otců svých, zhanobila památku muže svého, oddadouc se láskou královraždě, součastníku vraždy na královském manželu tvém spáchané."

(Pokračování.)